

ДО
ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

09-00-891-1000-171

В. № 1049/10.02.17

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Даниел Димитров Панов
Кмет на Община Велико Търново

Относно: Приемане на Програма за дейността на народните читалища в община Велико Търново през 2017 година

УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,

Във връзка с чл. 26а от Закона за народните читалища (ЗНЧ), представям на Вашето внимание Програма за дейността на народните читалища в община Велико Търново през 2017 година. Съгласно ЗНЧ е необходимо да се създаде организация и да се посмат конкретни финансови ангажименти от Великотърновския общински съвет и общинската администрация за изпълнение на програмата на базата на сключени договори между Кмета на Община Велико Търново и ръководителите на читалищните настоятелства.

Предвид гореизложеното, предлагам Великотърновският общински съвет да вземе следното

РЕШЕНИЕ:

На основание чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗМСМА и чл. 21 и чл. 26а, ал. (1) и (2) от Закона за народните читалища, Великотърновският общински съвет:

1. Приема Програмата за дейността на народните читалища в община Велико Търново през 2017 година, като събития и чествания могат да се добавят по всяко време на годината, без финансово обезпечаване от страна на Общината.

ISO 9001:2008 Сертификат N 0030304
ISO 14001:2004 Сертификат N 23285
ISO 27001:2005 Сертификат N 23285

unicef

2. Финансирането по предложенията на читалищните ръководства да се осигури с разчетените средства по утвърдения бюджет на Общината за 2017 година.

Приложение: Програма за дейността на народните читалища в Община Велико Търново през 2017 година.

ДАНИЕЛ ПАНОВ
Кмет на Община Велико Търново

Съгласувал:
Ганчо Карабаджаков
Зам.-кмет „Хуманитарни дейности“

Десислава Йонкова
Директор дирекция „НСУС“

Изготвил:
Нелина Църва
Директор дирекция „КГМД“

ПРОГРАМА НА ДЕЙНОСТИТЕ НА НАРОДНИТЕ ЧИТАЛИЩА В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА 2017Г.

Годишната програма за развитие на читалищната дейност в Община за 2017 година се създава в изпълнение на чл. 26а, ал. 1 и ал. 2 от Закона за народните читалища, въз основа на направените от читалища в общината предложения за дейността им през 2017 година и е съобразена със стратегическите цели за развитие на общината.

Изготвянето на годишната програма за развитие на читалищната дейност в община цели обединяване на усилията за по-нататъшно развитие и укрепване на читалищата като важни обществени институции, реализиращи културната идентичност на общината, региона и страната и засилване обществената роля на читалищата като традиционни културни, образователни и информационни центрове.

Изпълнението на годишната програма има за цел съхраняването на културните ценности и създаване на нови. Тя подпомага организирането и реализацията на комплекса от дейности и съдейства за повишаване активността на читалищните настоятелства с цел създаване на благоприятна среда за всички възрастови групи, ползващи услугите на народните читалища в Община Велико Търново.

Програмата за развитие цели да се промени визията и мисията на народните читалища. Като културно-просветни организации, обединили в себе си традиции и съвременност, те са потенциал за въздействие в приоритетни сфери на общественоекономическото развитие на общината, както и с възможност да откликнат на актуалните културно-просветни, информационно-консултантски и социални потребности на гражданското общество.

В община Велико Търново съдебно регистрирани съобразно измененията на ЗНЧ от 2009 г. са 38 читалища. Те са вписани и в Регистъра на народните читалища към Министерството на културата. Читалищата са самостоятелни юридически лица - традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват задачи от държавната и общинската културна политика.

Съобразно ЗНЧ читалищата в община Велико Търново предоставиха своите планове за дейност през настоящата 2017 година, включващи прояви от местен, общински и национален характер.

Целите на народните читалища, визирани в ЗНЧ, са да задоволяват потребностите на гражданите, свързани със:

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционира;
2. Запазване на обичаите и традициите на българския народ;
3. Разширяване на знанията на гражданите и приобщаването им към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата;
4. Възпитаване и утвърждаване на националното самосъзнание;
5. Осигуряване на достъп до информация;
6. Партниране на местното самоуправление в развитието на обществените и културни процеси;

За постигане на целите читалищата извършват основни дейности, като:

1. Уреждане и поддържане на библиотеки, читални, фото-, фоно-, филмо- и видеотеки, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи;
2. Развиване и подпомагане на любителското художествено творчество;
3. Организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове, кино и видеопоказ, празненства, концерти, чествания и младежки дейности;

4. Събиране и разпространяване на знания за родния край;
5. Създаване и съхраняване на музейни колекции съгласно Закона за културното наследство;
6. Предоставяне на компютърни и интернет услуги.

Дейностите са подчинени на заложените в закона цели, православния български календар и традиционно-битова обредност. Те са елемент от Календара на културните събития на Общината, като читалищата са съорганизатори на част от тях.

I. Културен живот и приобщаване гражданите към достиженията на науката, изкуството и културата

1. Задача на читалищата е предоставяне на безплатно библиотечно обслужване на населението, периодична инвентаризация на книжния фонд на читалищните библиотеки, поддържане на създадените регистри съгласно изискванията на Закона за обществените библиотеки и Наредбата, обогатяване на библиотечния фонд, представяне на нови книги и творци, организиране на творчески срещи, концерти, образователни лектории, юбилейни чествания, създаване на клубове, кръжоци, школи, сбирки и др.

Юбилейни годишнини през 2017г. ще отбележат:

НЧ „Ил. Драгостиков-1897“ с. Арбанаси - 120г.

НЧ „Просвета-1907“ с. Беляковец - 110г.

НЧ „Светлина -1892“ с. Велчево - 125г.

НЧ „Съгласие-1887“ гр. Дебелец - 130г.

НЧ „Просвета-1922“ с. Момин сбор - 95г.

2. Читалищата са организатори на тържествените чествания на официални празници / 3 март, 24 май, 6 септември, 22 септември, 1 ноември и др./, исторически събития, юбилей, бележити дати и личности/.

3. В Община Велико Търново функционират един професионален ансамбъл и 66 читалищни любителско-творчески формации, участващи на всички форуми от общински, национален или международен характер, съобразно жанровата им определеност.

4. В читалищата на общината функционират 31 клуба по интереси / културно-просветни, спортно-туристически, по екология и др./ . Клубната дейност се осъществява на територията на читалищата и извън тях, като клубовете участват в общински, регионални и национални форуми, демонстрирайки своя продукт на сбирки, изложби, четения, надигравания, спортни състезания, туристически походи по екопътеки и др.

5. Народните читалища оповестяват и популяризират творческите си достижения чрез местните и национални медии и социалните мрежи, като по този начин приобщават обществото към развиваните от тях дейности в областта на културата и социалния живот.

II. Запазване обичаите и традициите и утвърждаване на националното самосъзнание

1. В читалищата функционират един професионален и 43 формации за фолклор, чиято дейност е да събират, съхраняват и представят националното фолклорно богатство в различните му жанрови форми. Форум за тяхната изява са Общинските празници на любителското творчество:

- На Общинския празник за изворен фолклор „Че се пролет пукнала“ на 8 април в читалище „Просвета“ с. Беляковец ще се представят 15 читалищни групи за автентичен фолклор от с. Самоводене, с. Хотница, с. Ресен, с. Ново село, с. Леденик, с. Беляковец, с. Пушево, с. Вонеща вода, гр. Дебелец, с. Церова кория, с. Велчево, с. Пчелище, с. Миндя;

- Обработеният фолклор се представя на Общинския празник на народното песенно изкуство „Сладкопойна чучулига“ на 22 април в НЧ „Развитие“ с. Церова кория от 17 народни хора към читалищата в Самоводене, Присово, Шемшево, Беляковец, Ново село, Дебелец, Дичин, Леденик, Русаля, Пчелище, Церова кория, Килифарево, Балван, Миндя, Момин сбор, „Седми юли“ и др.;

- На празника на старата градска песен „Засмяна пролет - 2017“ на 1 април в читалище „Съгласие“ - гр. Дебелец се представят 16 групи за градски песни от читалищата в Арбанаси, Момин сбор, Ветринци, Беляковец, Ново село, Велико Търново, Дичин, Русаля, Дебелец, Шеремета, Шемшево, Самоводене, Церова кория, Пчелище, Беляковец, Миндя и др.;

- Танцовият фолклор се представя от 11 фолклорни състави и клубове на читалищата в с. Самоводене, Церова кория, Пчелище, Ресен, Шемшево, НЧ „Искра“ и „Надежда“ на Общинския празник на фолклорното танцово изкуство във Велико Търново на 20 април;

- Читалищните танцови клубове участват в Националния фолклорен фестивал за любителски клубове „Болярско надиграване“ в ДКС „Васил Левски“ и други регионални и национални прояви;

- Фолклорните колективи участват в националния Петропавловски събор на народното творчество на 24-25 юни 2017г, организиран от общини Велико Търново, Горна Оряховица и Лясковец, националния фолклорен конкурс „Насред мегдана в Арбанаси“ на 9 и 10 юни, фестивали и събори на народното творчество, конкурси и други значими общински, национални и международни форуми. Те са гръбнакът на традиционната проява „Голямото търновско хоро“ на 22 септември.

2. Читалищата продължават да развиват и традиционните жанрове като театрално и хорово изкуство.

- Читалищни състави участват в Общинския хоров празник на 11 май 2015г. в гр. Велико Търново /читалище „Искра“, „Надежда“/;

- В общинският театрален празник „Златната завеса“ на 28 и 29 май в читалище „Извор“ с. Самоводене се включват читалищата от Самоводене, Дебелец, Килифарево, Церова кория;

- Водещите театрални формации /Дебелец и Самоводене/ представляват общината в международните театрални конкурси в Тополовград и Каварна, както и на националните театрални фестивали в Лом, Нова Загора и др.;

3. Партньорство с общината и институциите, иницииране на значими прояви и форуми с национално и международно значение:

- Читалище „Извор“ - с. Самоводене е инициатор и съорганизатор с Община Велико Търново на Националния фестивал на детското театрално творчество „Малкият принц“, чието издание е на 28 април - 1 май 2017г. в МДГ „К. Кисимов“ гр. Велико Търново;

- Читалище „Ил. Драгостинов“ с. Арбанаси е организатор в партньорство с Община Велико Търново и кметство с. Арбанаси на Националния фолклорен конкурс „Насред мегдана в Арбанаси“ на 10-11 юни 2017г.;

- В партньорство между Общината и НЧ "Надежда" е Международният кинофестивал "В дворците на новата, старата и морската столица" по Програмата за съпътстващи събития "Европейска столица на културата 2019" на Велико Търново, Варна и София;

- НЧ „Напредък“ – гр. Килифарево е организатор на третото издание на националния конкурс за хумористичен фолклор „Усукано по килифарски“ на 26-27 август, възникнал като продължение на спечелен проект по програма „Изкуство и култура“ на Община Велико Търново в партньорство с кметството;

В партньорство с кметствата и местния бизнес народните читалища в общината станаха инициатори на селски и регионални празници, акцентиращи върху традиционния и съвременен бит и поминък на селищата, които продължават и през 2017г.

На 1 юли е фолклорният празник „Шарено пиле петровско“, организиран от НЧ „Развитие“ с.Церова кория; на 9 юли е Празникът на хляба, организиран от НЧ „Просвета“ с. Ресен; на 19 август е Празникът на баницата, организиран от НЧ „Нива“ с. Балван; НЧ „Просвета“ с.Беликовец е организатор на Празника на плодородието на 16 -17 септември 2017; Песенният празник „Ветринци нс“, организиран от НЧ „Напредък“ - с. Ветринци, е на 30 септември.

Читалищата осъществяват своите местни творчески проекти и инициативи със заинтересуваните институции - кметства, младежки клубове, творчески формации, женски дружества и др. относно културното възпитание на децата и подрастващите, стимулирайки творческите им възможности за музика, фолклор, традиционни и иновативни приложни изкуства, танц, краезнапие, литература, изобразително изкуство и др.

Подчинени на Дейност II са проявите, организирани от читалищата и свързани с традиционния битов и православен календар - отпразнуване на Васильовден, Йорданов и Ивановден, Бабинден, Трифон Зарезан, Заговезни, Благовещенис, Лазаровден, Цветница, Великден, Гергьовден, Петровден, Спасовден, Еньовден, Никулден, Игнажден, Димитровден, Коледа.

Задача на читалищата е опазването на фолклора и традиционното народно богатство, създаване условия за тяхното развитие и популяризиране, като елемент от програмите на културния туризъм.

По традиция селищните празници /сборове/ са на датата на храмовите празници и в организацията им основна е ролята на местните читалища съвместно с кметствата и кметските наместничества.

Читалищата създават етнографски сборки и музейни колекции с характерни за бита и историята на общността артефакти. Такива има в Хотница, Велчево, Дичин, Русаля, Дебелец, Пчелище, Ново село, Килифарево и др.

III. Информационно и библиотечно обслужване

Законът задължава читалищата да извършват безплатно информационно обслужване на гражданите, изграждане на компютърни зали и центрове.

Интернет центрове функционират в Ресен, Дичин, Шереметя, Дебелец, Килифарево, Пчелище, „Надежда“, Балван, Арбанаси.

Във връзка с тази дейност е и реализацията на проекта „Глобални библиотеки“, по който работят читалищата в Дебелец и Килифарево, Балван, Ресен, Дичин, Арбанаси.

Читалищните библиотеки са длъжни да дават възможност на жителите по места да имат безплатен достъп до библиотечния фонд, както и задължително да осигурят

абонамент поне един местен и национален ежедневник. Задължение на настоятелствата е ежегодното обогатяване и обновяване на библиотечния фонд чрез покупка и дарения, съобразно Закона за обществените библиотеки.

Повечето от читалищните библиотеки са регистрирани в Регистъра на обществените библиотеки към МК.

IV. Младежки дейности

Читалищата имат задача да създават условия за приемственост на традицията и обновяването ѝ с адекватни за съвременieto прояви, задоволяващи исканията на младите хора - клубове по интереси, кръжоци, школи по музика и танци и др. Тяхна задача е да привлекат в управлението и творческите формации млади хора, съпричастни на читалищното дело, които чрез социалните мрежи да общуват и популяризират читалищното дело.

По тази дейност продължават активно да работят читалищата в Самоводене, Ресен, Церова кория, Дебелец, „Искра“, „Надсжда“, Шемшево, Балван, Шереметя, Арбанаси, Буковец, Кладни дял и др.

V. Организационни дейности

1. Институционално укрепване на основание настъпилите промените в Закона за народните читалища и влезлия в сила Закон за обществените библиотеки и Наредбата към него.

С цел повишаване административния капацитет на читалищните работници и ръководства е задължително и участието им в организирани от Община Велико Търново, Регионална библиотека, МК и други институции обучителни семинари, кръгли маси, дискусии, работни срещи по проблемите на читалищата с цел повишаване компетенциите на кадровия персонал за развитие на читалищното дело, споделяне на положителни практики при реализиране на типовете дейности, черпене от опита на водещи културни институции в национален и международен план. В тази посока е необходимо да насочи дейността си и РЕКИЦ.

2. Популяризиране и рекламиране на читалищните дейности чрез включване в месечния културен афиш на общината, отразяване в медиите и социалните мрежи в интернет. Търсене на медийни партньорства за популяризиране на значими форуми от национален и регионален характер.

3. Формиране на читалището като социално значимо място за общуване и контакти, реализиране на успешни социални практики и дарителски акции, повишаване на ролята на читалищата за социална и културна интеграция на различни социални и етнически общности, иницииране на доброволческа дейност, работа с различни възрастови групи, работа с хора с увреждания и осигуряване на достъп на тези хора до дейността на читалището.

4. Участие в местното самоуправление и процесите на развитие на гражданското общество чрез разработване на проекти по програма „Местни инициативи“ на Община Велико Търново, участие в разработването на местни стратегии и превръщане на читалищата във фактор на обществен диалог и обществен форум.

5. Кандидатстване по програми и проекти за осигуряване на финансов ресурс за реализиране на читалищните дейности.

6. Осъществяване на партньорства и връзки с институции, учебни заведения, културни институти и организации от неправителствения сектор за реализиране на съвместни инициативи.

7. Читалищните настоятелства са длъжни да поддържат и съхраняват в изряден вид изискваната от ЗНЧ документация /протоколни, заповедни, инвентарни книги, договори, актове за собственост, счетоводно-платежна документация и др./.

VI. Поддръжка на материалната база

С решение на Великотърновския общински съвет е отстъпено правото на безвъзмездно ползване върху сгради общинска собственост на 27 читалища в изброените селища: Беляковец, Велчево, Ветринци, Вонеща вода, Дичин, Килифарево, Кладни дял, Леденик, Миндя, Момин сбор, Някюп, Ново село, Пушево, Присово, Пчелище, Плаково, Ресен, Русаля, Самоводене, Хотница, Церова кория, Шемшево, Шереметя, Малчовци, Големаните, Малки чифлик, Буковец.

Собствен сграден фонд притежават читалищата „Искра“, „Надежда“, „П. Р. Славейков“, „И. Михайловски“ във Велико Търново, в гр. Дебелци, и в селата Войнежа, Балван, Килифарсево, Къпинаво, Самоводене.

Без предоставен общински сграден фонд са читалищата „Съзнание“ и „Седми юли“.

Народните читалища се задължават да осигурят обществено достъпен сграден фонд и помещения за нормално функциониране на читалищната дейност – осветление, отопление, хигиенно-санитарни помещения и осигурен физически достъп за хора с увреждания. Настоятелствата се задължават да проявяват управленческа инициатива при стопанисване на читалищната собственост и набиране на собствени приходи за обновяване и поддържане на материално-техническата база във форма, позволяваща реализирането на набелязаните цели и типове дейности, както и благоприятна работна среда за читалищните дейци. Да извършват ремонтни дейности и обновяване на материално-техническата база с адекватни за съвременето техника и технологии /компютри, мултимедийни проектори, озвучителна техника и др./.

Повечето читалищни сгради са общинска собственост и в годишната им програма е необходимо да се залага потребността от ремонт, съобразно разполагаемия финансов ресурс.

Ремонтите на читалищните сгради съобразно чл. 23 ал. 2. от ЗНЧ трябва да се дофинансират от общинския бюджет.

VII. Финансиране

Читалищата финансират дейностите по програмата в рамките на държавната субсидия, собствени приходи и общинския бюджет по решение на Общинския съвет.

Субсидиите на читалищата се разпределят при строго спазване на чл. 23 от Закона за народните читалища и изработения от Министерството на културата и съгласуван с Министерството на финансите „Механизъм за разпределяне на общинската субсидия за читалищата“ и Указанията на МК. През 2017г. МК отпуска на читалищата в община Велико Търново 97 субсидирани бройки

Съобразно чл. 26 от ЗНЧ ал. 3 Програмата ще се изпълнява от читалищата въз основа на финансово обезпечени договори, сключени с кмета на общината.

Съобразно измененията в ЗНЧ от 2009г. читалищата имат право да извършват стопанска дейност, подпомаганца основната им дейност, /наеми от движимо и недвижимо собствено и предоставено им за ползване имущество, предоставяне на услуги и др./, като приходите от нея се насочват към издръжката им.

Програмата е обвързана с финансово-счетоводната отчетност, съобразена със законовите норми и изискваща да се водят грижливо и редовно приходно разходните

документи. В посочен от Общината срок, но не по-късно от 31 март, читалищните настоятелства трябва да изготвят финансов отчет за предходната година и отчет за дейността, които да приемат на отчетно събрание, без които нямат право на финансиране съобразно ЗНЧ.

Програмата има отворен характер и може да се обогатява в процеса на реализацията си с нови прояви и дейности в областта на читалищното дело.